

[Thorvil Kristensen.]

er det klart, at en sådan tanke nødvendigvis gør meget nøje forudgående drøftelser.

For at holde os til det, der angår os, måtte vi naturligvis her i den vestlige verden — og det vil jo fortrinsvis sige i NATO — meget nøje gennemgå situationen, før vi overlod det til nogle få lande mere eller mindre også at tale på vore vegne ved de indledende forhandlinger. Vi måtte i NATOs permanente råd eller gennem andre passende instrumenter undersøge, om vi kunne finde frem til en fælles politik, en fælles fremgangsmåde, som vi kunne stå bag ved, og som vi med tillid kunne overlade til et mindre antal lande at føre frem i første omgang, og det måtte naturligvis forudsætte, at der også under de senere stadier bestandig var nøje kontakt, sådan at man sikrede sig, at der blev handlet i den almindelige interesse og i forståelse med alle.

Derved kommer vi til det spørgsmål, der måske er det største og vanskeligste, nemlig dette: hvad skal der forhandles om? Den højtærede statsminister gjorde et par bemærkninger om de meget omtalte foredrag, som professor George Kennan — den tidligere amerikanske ambassadør i Moskva — har holdt i den britiske radio. De har med rette vakt megen opmærksomhed, og jeg vil lige fremdrage en enkelt ting af det, Kennan her sagde på grundlag af sine mangeårige erfaringer. Han sagde: det har næppe noget formål at begynde på forhandlinger i den nuværende situation mellem øst og vest i bred almindelighed om forståelse o. lign.; dertil er mentaliteten på de to sider af jerntæppet i øjeblikket for forskellig, det vil ikke føre nogen vegne. Derfor mener han, at hvis det skal nytte noget med forhandlinger, bør de dreje sig om ganske bestemt afgrænsede problemer, om punkter, hvorom man kan sige, at det kan være i begge parter fælles interesse, at man giver visse gensidige, nøje definerede indrømmelser, medens man i øvrigt forbeholder sig at være den, man er, i hvert fald så længe stemningen og situationen i verden ikke har forandret sig afgørende. Jeg tror, der er noget rigtigt i denne tankegang, og jeg vil derfor ønske, at man, inden man begynder på eventuelle forhandlinger, vil søge at finde sådanne afgrænsede områder, hvor man har en vis chance for, at

det kan være i begge parter interesse, at et resultat nås.

Når man taler om, hvilke områder der kan forhandles om, er det jo svært at undgå at komme til at tænke på spørgsmålet om nedrustning, som der nu har været forhandlet om så længe og med så store anstrengelser, men uden noget resultat. Når man læser redegørelserne for de seneste forhandlinger inden for FN's rammer, og ikke mindst når man ser på det, som jeg synes, ret vidtgående forslag, der i slutningen af august i fjor blev stillet fra de ledende vestlige magter, er der efter min mening to overvejelser, som især presser sig på. Den ene er den, at hvis man skal have chance for at komme til noget resultat, må det dreje sig om en balanceret nedrustning. Den anden overvejelse er den, at det har intet formål at forhandle, medmindre den nedrustning, man måtte blive enig om, kan blive kontrolleret og garanteret af et effektivt kontrolsystem, som begge parter kan have tillid til, fordi begge har været med til at oprette det. Jeg tror, at begge disse betingelser er nødvendige for opnåelsen af et resultat. Om de er tilstrækkelige, ved jeg ikke; det kan kun erfaringen vise.

At det må være en balanceret nedrustning, er indlysende. Jeg nævnte til indledning den frygt, vi kunne nære: hvis man begynder forhandlinger, risikerer man, at det ikke fører til en virkelig, men kun en tilsyneladende afspænding, og at vi så svækker styrkebalancen på vor side på en farlig måde i tillid til noget, der viser sig ikke at holde. Derfor er det klart, at vi ikke kunne forsvare fra vestlig side at gå ind for en afrustning, der ensidigt koncentrerer sig om de våben, på hvilke vi i særlig grad bygger vor sikkerhed; hvis de blev nedrustet, medens andre våben ikke blev det parallelt dermed, kunne styrkebalancen blive forskudt på en for os meget farlig måde, og det kan ikke være i nogens interesse. Jeg er derfor enig i, at skal der være en nedrustning, bør den omfatte både de store våben, raketter og atomvåben og samtidig de konventionelle våben.

Den anden betingelse for, at det kan nytte, må være den, at der er den fornødne effektive kontrol med og garanti for overholdelsen af det, der bliver aftalt. Sådant som forholdene nu engang er i verden, med